

zbiralne politike sem omejena zaradi statusa našega muzeja, čevljarstva industrija pa se na žalost v zadnjih letih ubada s številnimi eksistenčnimi problemi, ki prav gotovo niso naklonjeni našim prizadevanjem. Oba problema sta se v lanskem letu pokazala tudi v praksi, ko je šla v stečaj čevljarna Ratitovec v Železnikih. Za prevzem specialnih vrst obutve iz čevljarne Ratitovec se za zdaj še dogovarjamo z Loškim muzejem iz Škofje Loke.

V letu 1996 se je v našem muzeju nekoliko izboljšala tudi tehnična opremljenost z računalniki. Zdaj ima vsak kustos svoj računalnik (dva s črno-belimi in dva z barvnim monitorjem), eden je z modemom povezan na Cobiss in Internet, za pet računalnikov imam na voljo dva laserska tiskalnika. Vsi imamo odprto uporabniško ime za dostop do omrežja ARNES/Internet. Moj naslov za elektronsko pošto je: tita.porenta@guest.arnes.si

2. Razno

1. Strokovna ekskurzija v *Deutsches Leder- und Schuhmuseum* v Offenbachu.

V dneh od 7. do 9. oktobra 1996 sem si ogledala *Nemški usnjarski in čevljarški muzej* v Offenbachu v Nemčiji. Namen mojega obiska je bil trojen: želela sem si ogledati muzejske zbirke in organiziranost enega večjih specializiranih muzejev v Evropi, v Slovenijo posredovati določeno strokovno literaturo in kataloge čevljarstev muzejskih eksponatov, dobiti informacije o načinih dokumentiranja in vrednotenju čevljarstev zbirke ter vzpostaviti stik z mrežo čevljarstev muzejev v svetu. Moja pričakovanja so se v poglavitnih potezah izpolnila, vendar mi je uspelo dobiti le površne predstave, saj za poglobljene študije nisem imela dovolj časa.

2. Priprava 7. številke *Tržiškega zbornika*.

Tema 7. številke Tržiškega zbornika bo gregorjevo. Kot glavna urednica sem k sodelovanju povabila nekatere priznane slovenske etnologe (dr. Zmaga Šmitka, dr. Naška Križnarja, mag. Heleno Ložar Podlogar in Ireno Keršič, od "netržiških" avtorjev pa bo sodeloval tudi Joža Eržen iz Kroke). Večji del zbornika bo posvečen gregorjevemu v Tržiču. Članke bodo prispevali vsi, ki tako ali drugače sodelujejo ali so sodelovali pri tej šegi (osnovne šole, vrtci, turistično društvo, muzej...).

3. Sodelovanje s Srednjo tekstilno, obutveno in gumarsko šolo v Kranju.

V letu 1996 sem pripravila predlog za

tesnejše sodelovanje med Tržiškim muzejem in Srednjo tekstilno, gumarsko in obutveno šolo v Kranju. Sodelovanje naj bi prineslo zlasti izmenjavo strokovne pomoči v obliki informacij in razstav, vendar do konkretnjših načrtov ni prišlo, ker sta obe instituciji v finančni stiski. Ogledala sem si šolo in modno revijo izdelkov dijakov. Prizadevala sem si pridobiti kakšen izdelek dijakov čevljarstva šole, vendar imajo vse primerke "prodane" že vnaprej.

4. Pomoč pri organiziranju gregorjevega v Železnikih.

Na pobudo Turističnega društva Železniki in Osnovne šole Železniki sem bila objavljena na kratko predstavitev gregorjevega v Tržiču. Posodili smo jim nekaj video in fotografskega materiala, 11. marca pa sem si njihov "prvi" poskus oživitve te šege v Železnikih tudi ogledala ter ga fotografirala.

5. Izobraževanje: ogledi razstav, udeležba na strokovnih srečanjih, predavanjih, delovnih skupinah.

Ogledala sem si 8 razstav po slovenskih muzejih, udeležila sem se ogleda muzejskega salona v Benetkah (SIME 1996), osemindvajsetega zborovanja slovenskih zgodovinarjev na Bledu in dveh sestankov delovne skupine za muzejstvo in dokumentacijo pri Slovenskem etnološkem društvu (ogled depojev Slovenskega etnografskega muzeja v Škofji Loki) in poslušala predavanje o izobraževanju za muzejsko stroko v okviru Muzeoforuma.

Zvezdana Delak Koželj

POROČILO O DELU ZA LETO 1996:

Že v poročilu za pretekli dve leti sem na kratko predstavila organiziranje *Informacijskega sistema kulturne dediščine* s sistemom podatkovnih faz na več ravneh (centralni register dediščine, popisna podatkovna baza, upravna podatkovna baza in meta podatkovna baza - z raziskovalnimi, tekstnimi, foto-, plano- in kartografskimi podatki). Sistem organizira Uprava in bo v končni fazi povezan z regionalnimi zavodi.

Sodelovala sem pri popravkih, dopolnitvah in pri preverjanju podatkov o razglasitvah pri 340 že obdelanih enotah najpomembnejše etnološke dediščine v centralnem registru dediščine. Kot sestavni del centralnega registra je v pripravi tudi geselnik tipoloških izra-

zov. Prioritetna naloga obdelave vsebine gesel je šele na začetku.

Obsežno delovno področje dela na Upravi je spremljanje varstva dediščine na vseh vrednostnih ravneh. Tako sem se v preteklem letu intenzivneje ukvarjala s problematiko dosedanje in nastajajoče zakonodaje. Izdelala sem pripombe na Predlog zakona o varstvu kulture dediščine.

Prevzela sem tudi nalogo izdelave kriterijev za dodeljevanje proračunskih sredstev za obnovitvene posege na etnoloških spomenikih za ekspertno komisijo pri Ministrstvu za kulturo. Kriterije sva dodelala s kolegom Hazlerjem.

Pripravila sem številčni in finančni pregled "etnoloških akcij" za zadnjih osem let.

V preteklem letu sem se ukvarjala s problemi vrednotenja, neustreznih posegov, samih oblik in možnosti varstva ter ogledov ob koncu del šestih objektov oziroma območij najpomembnejše etnološke dediščine.

V to skupino nalog lahko vključim tudi svojo vlogo pri etnološki konservatorski komisiji, ki je bila sklicana v lanskem letu le enkrat.

Uprava vodi projekt *Mreža regionalnih muzejev na prostem*, ki se izvaja na petih lokacijah: Brdo pri Kranju, Rogatec, Račji dvor pri Mariboru, Pleterje in Sečoveljske soline. Moje delo je bilo usmerjeno predvsem v koordiniranje programov in financ, pripravo gradiv za Projektni svet, ki usklajuje ta projekt. Za objavo v Etnologu sem pripravila razpravo o problematiki izvajanja projekta z naslovom *Mreža regionalnih muzejev na prostem na Slovenskem*.

Ker sem posebej pripravila poročilo delovne skupine za etnološko konservatorstvo, bi le na kratko predstavila svoje delo pri vodenju te skupine. Predvsem organiziram delovna srečanja etnologov konservatorjev in muzealcev, ob tem uredim in pripravim potrebna gradiva, še posebno pa povzetke in redakcijo skupnih besedil.

Zadolžitve, prejete s strani Ministrstva za kulturo, so bile naslednje: priprava pripomb na gradivo *Načrt zaščite in reševanja ob potresu*, izdelava gradiva o razmejitvi obsega dela ob ločitvi naravne in kulturne dediščine na dva resorja in reševanje opredelitve možnih varstvenih posegov na objektu Črna 16 za potrebe Pošte Slovenije.

Naloge, vezane na Ministrstvo za okolje in prostor, so bile naslednje: izdelava gradiva *Splošna načela za urbanistično urejanje naselij, ki so ovrednotena kot kulturna dediščina - varstveni vidik*,

Zvezdana Delak Koželj

**POROČILO
DELOVNE SKUPINE
ZA ETNOLOŠKO
KONSERVATORSTVO
PRI SLOVENSKEM
ETNOLOŠKEM
DRUŠTVU V LETU
1996:**

Etnologi konservatorji smo se že četrto leto srečevali enkrat na mesec na delovnih srečanjih - vsakič na območju drugega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine - kamor smo povabili tudi tamkajšnje kustose etnologe. Na srečanjih smo se pogovorili o izvajanju skupnih nalog, ogledali pa smo si tudi objekte in območja etnološke dediščine.

Od začetka osemdesetih let, ko so se zavodi okrepili z etnologi konservatorji, je naše skupno delo usmerjeno predvsem v:

- izpopolnjevanje, nadgradnjo etnološke konservatorske metodologije;
- usklajevanje projektov in akcij;
- reševanje praktičnih vprašanj varstva in popularizacijo, zaokrožitev našega dela.

V preteklem letu smo dokončali tri obsežnejše projekte:

Nalogo priprave seznama objektov ljudskega stavbarstva na zavodih za varstvo naravne in kulturne dediščine, Upravi in v Gorenjskem muzeju, ki so arhitekturno izmerjeni, izrisani ali kakorkoli grafično obdelani, smo si zadali že leta 1993. Kot osnovno merilo smo izbrali le stanovanjske in gospodarske objekte ljudskega stavbarstva tako na podeželju kakor tudi v manjših mestih, ki so bila v preteklosti torišče našega dela. Cilj dela je bil predstaviti pregled stanja te vrste dokumentacije po zavodih, kar naj bi bila spodbuda, da bi jo nadaljevali kolegi v drugih institucijah in tudi sodelavci drugih strok po zavodih. Poleg priprave samega seznama objektov nas je zaposlila tudi priprava šifranta gesel in navodil za njegovo izpolnjevanje, katerega vsebino smo zaradi preglednosti in pomanjkanja prostora skrčili na najmanjši možni obseg. Seznam je v tisku v VS 37.

Etnologi konservatorji smo zasnovali referenčni seznam obrtnikov in pod-

za slovensko-nemški *Glosar ljudskega stavbarstva*, ki se tiska v Celovcu. V decembru sem se udeležila tudi slavnostne seje ob petnajstletnici projektne skupine v Miranu pri Benetkah.

Z referatom *Ljudsko stavbarstvo in načrtovanje novogradenj na podeželju v Sloveniji* sem se udeležila letne konference ECOVASTA (*Evropski svet za vasi in majhna mesta*) v Sta Maria di Leuca v Italiji. Organizirala sem srečanje generalnega sekretarja ECOVASTA na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano s predavanjem o tej nevladni organizaciji in o evropski podeželski strategiji.

Sodelovala sem na dveh sejah komisije za pripravo gradiva za kandidiranje Studorsko-fužinarskih planin za svetovno naravno in kulturno dediščino.

Pripravila sem tudi mnenje o ustreznosti dodelitve finančnih sredstev s strani PHARE za obnovo paše na Tolminskih planinah.

Udeležila sem se posveta o novih funkcijah starih stavb na podeželju v Piacenzi v Italiji, ki ga je organizirala *Mednarodna komisija kmetijskih inženirjev*.

V okviru raziskovalnega dela sem opravila načrtovano delo na nalogi in pripravila sklepno poročilo o svojem deležu pri triletnem konservatorskem raziskovalnem projektu *Prezentacija spomenika*.

Opravila sem dva izpita za podiplomski študij in se udeležila računalniškega tečaja Windows.

Udeleževala sem se sej *Izvršilnega odhoda Slovenskega etnološkega društva*, predstavila delo etnologov konservatorjev na občnem zboru in sodelovala pri organizaciji tiskovne konference o etnološkem tisku za leto 1995 v KIC-u.

V okviru *Slovenskega konservatorskega društva* sem se udeleževala sej *Izvršilnega odhoda*, kjer sem tudi predstavila pripombe na nastajajoči zakon o varstvu kulturne dediščine. Vodila sem komisijo za Steletove nagrade in sodelovala na podelitvi.

priprava gradiv, pripomb in tekstualnih dopolnitev k *Odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije*. Za posvet ob desetletnici vpisa Škocjanskih jam v seznam svetovne naravne in kulturne dediščine sem pripravila referat *Kulturna dediščina in varovana območja*. Na pobudo naravovarstvenega dela Regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto sem sodelovala pri pripravi varstvenih usmeritev za sanacijo jezov na Kolpi. Za pridobitev kreditov za obnovo naselja sem pripravila dodatno utemeljitev pomena vasi Žerovnica pri Cerknici.

Popularizacijskim nalogam Uprave sem prispevala svoj delež pri pripravi posebnega poglavja Atlasa Slovenije na CD ROM-u, kjer sodelujemo s predstavivjo (še posebno za namene ogledov) izbranih objektov in območij kulturne dediščine. Z etnologi konservatorji smo pripravili izbor 165 enot s področja etnološke dediščine in jih vnesli na karte. Izvedla sem končno redakcijo in za tisk poenotila besedila piscev, pristojnih konservatorjev. Gradivo je oddano in konfigirano, izbor ustreznih diapozitivov je v končni fazi.

Za objavo v reviji Kras sem pripravila prispevek *Kulturna dediščina na Pivškem*.

Udeležila sem se dveh enodnevnih posvetov *Evropska vas in mesto v naravnem okolju* v Mariboru in *Slovenski kozolec - spoznavno znamenje Slovenije*, ki ga je organiziral Agens iz Žirovnice v Stari Fužini.

K nalogam s področja mednarodnega sodelovanja prištevam tudi sodelovanje na predstavitvah varstvenih prizadevanj v Veliki Britaniji, ki jo je predstavila kolegica krajinarka Blanka Bartol. Delovanje *National Trusta* je podrobno opisal njihov član Robert Maxwell. Kolega Jovo Grobovšek je poročal s posveta o stavbnih raziskavah v Belgiji.

Kot predstavnica Slovenije v *Projektui skupini za zgodovinska središča Delovne skupnosti Alpe-Jadran* sem se dvakrat udeležila sestankov skupine. Maja smo v Szantodpuszti na Madžarskem otvorili potujočo razstavo o problematiki vasi v deželah Alpe-Jadran, ki prihaja v letu 1997 v Slovenijo. Na mojo pobudo je v pripravi *Tretje skupno poročilo* o problematiki stanja in varstva ljudskega stavbarstva; besedilo zanj sem že pripravila. Za skupni uvod sem prispevala še dodatna tekstualna in slikovna gradiva.

Izvedla sem zadnje korekture besedila